

Секція: Демографія, економіка праці та управління персоналом

Токар Ярина Іллівна

к.е.н., викладач кафедри туризму і рекреації

Мукачівський державний університет

м. Мукачево, Україна

Гоблик Володимир Васильович

д.е.н., доцент

Мукачівський державний університет

м. Мукачево, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕПРЕСИВНИХ РИНКІВ ПРАЦІ

Ефективність функціонування локальних депресивних ринків праці, забезпечення зайнятості населення, гармонізація інтересів найманих працівників та роботодавців з метою оптимізації процесу відтворення трудового потенціалу досягаються за наявності сформованого сприятливого середовища, тобто системи інституціональних, економічних, правових та організаційних регуляторів. Розв'язання цього вузла проблем знаходить матеріалізацію в розвитку інституційної інфраструктури, що виступає об'єктивною основою регулювання соціально-трудова відносин, ринку праці та зайнятості на депресивних територіях. Виокремлення проблеми розвитку інфраструктури регулювання депресивних ринків праці в самостійний об'єкт наукового аналізу має під собою достатню аргументацію, оскільки сформована тут інституціональна інфраструктура є специфічною. Формальні і неформальні інститути тісно переплітаються і взаємодіють між собою, показуючи при цьому ознаки єдиного процесу інституціалізації.

Зроблений висновок підтверджується аналізом ситуації на локальних депресивних ринках праці областей зони Карпат, який засвідчує, що процеси

інституціалізації протікають тут переважно в неформальному руслі, тобто домінують неформальні відносини у досліджуваній сфері регулювання, що є типовим для депресивних територій, де, по суті, сформувався квазірининок праці за відсутності ефективного державного втручання в його регулювання. Звідси необхідність теоретичного аналізу поняття «інституціональна інфраструктура ринку праці», виявлення її основних підсистем та функціональних інституцій, взаємодія яких забезпечує синергетичний ефект регулювання соціально-трудова відносин з урахуванням специфіки функціонування локальних депресивних ринків праці.

Термін «інфраструктура» (від лат. *infra* – нижче, *structura* – будова) увійшло в науковий обіг відносно недавно – в 40-х роках минулого століття. Воно запозичене з військового лексикону і за змістовим навантаженням означає сукупність типових підрозділів, що обслуговують бойові дії.

В економічній літературі інтерес до дослідження інституціональної інфраструктури обумовлений розумінням того, що ринок як система господарювання є полісистемним утворенням, до складу якого входять різні типи ринків. Їх ефективне функціонування забезпечується значною мірою станом інфраструктури, під якою розуміється сукупність елементів, що забезпечують і регулюють неперервне багаторівневе функціонування господарських зв'язків, взаємодію суб'єктів ринкової економіки і рух товарно-грошових потоків [1]. П.Беленький інфраструктуру ринку трактує як сукупність особливих інститутів, що виконують функції надання спеціалізованих послуг суб'єктам господарювання, найкращої реалізації їхніх інтересів та подальшої інтеграції у єдину макроекономічну систему. Ринкова інфраструктура є сукупністю об'єктів та інституціональних структур, які забезпечують формування матеріальних, фінансових та інформаційних зв'язків між суб'єктами ринку, які діють у соціально-економічному середовищі [2]. Близькою за змістом є дефініція інфраструктури, сформульована А.Омаровим, який під цією категорією розуміє сукупність

різних взаємозв'язаних державних органів, які функціонально «ув'язують в єдине ціле елементи управляючої системи, що надає їм цілісність і нову якість» [3]. М.Пітюлич та С.Сембер під ринковою інфраструктурою мають на увазі систему підприємств, організацій та закладів, які обслуговують ринок, або сукупність галузей, які обслуговують матеріальне виробництво.[4].

Ці теоретико-методологічні засади дають можливість аналізувати інфраструктуру ринку праці, під якою ми розуміємо сукупність інституціональних суб'єктів, діяльність яких спрямована на забезпечення рівноваги на зазначеному ринку шляхом активного впливу на процеси формування, розподілу та використання соціально-трудоного потенціалу ринку праці. Проблеми розвитку інфраструктури регулювання депресивних ринків праці отримали подальше дослідження і розвиток у працях вчених економістів [5-14].

Література

1. Гриценко А. Ринкові інститути та інфраструктура / А.Гриценко, В.Соболев // Економічна теорія. – 2008. – № 3. – С. 53-54.
2. Беленький, П. Ю. Регіональна політика та ринкова інфраструктура / Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України: зб. наук. пр. Вип. 5 (XLIII): У 3 ч. / ІРД НАН України; редкол.: відпов. ред. акад. НАН України Долішній М.І. та ін. – Львів, 2003. – Ч. 1. – С. 124.
3. Омаров, А.М. Социальное управление: некоторые вопросы теории и практики /А. М. Омаров. – М.: Мысль, 1980. – С. 269.
4. Пітюлич, М.І. Системний аналіз територіальної інфраструктури ринку праці / М.І.Пітюлич, С.В.Сембер // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Соціальні пріоритети ринку праці в умовах

- структурної модернізації економіки». – Т. II. – 19-20 вересня 2000 р. – К., 2000. – С. 91.
5. Гоблик, В. В. Внешнеэкономические связи в трансграничных регионах: опыт Украины и стран Евросоюза : монография / В. В. Гоблик . – М. : ЦСП и М, 2015. – 318 с.
 6. Токар, Я. І. Проблеми державного регулювання депресивних ринків праці: зарубіжний досвід / Я. І. Токар, В. В. Гоблик, Т. Д. Щербан // Актуальные проблемы современной науки : тезисы докладов XIII Международной научно-практической конференции (28 октября 2016). – Москва - Астана - Харьков - Вена, 2016. – [Режим доступа: <http://www.inter-nauka.com/issues/conf-2016/october/1625>].
 7. Токар, Я. І. Міжнародний досвід регулювання ринків праці / Я. І. Токар, В. В. Гоблик // Міжнародний науковий журнал : збірник наукових праць (листопад 2016). – Київ, 2016. – Т.2; №11(21). – С.125-128.
 8. Регулювання трудовіграційних процесів в транскордонному регіоні : монографія / М. І. Пітюлич, В. В. Гоблик, Т. Д. Щербан [та ін.] ; за заг. ред. М.І. Пітюлича. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2015. – 148 с.
 9. Гоблик, В. В. Використання потенціалу сільських територій / В. В. Гоблик, Я. І. Токар // Наука та освіта: актуальні проблеми досліджень на сучасному етапі : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 19-20 травня 2016 року / гол. ред. Т.Д. Щербан. – Мукачево : МДУ, 2016. – С.277-279.
 10. Токар, Я. І. Розвиток інституційного середовища регулювання депресивних ринків праці в Україні / Я. І. Токар, В. В. Гоблик, Т. Д. Щербан // Актуальні проблеми економіки і фінансів : збірник тез наукових робіт VII Міжнародної науково-практичної конференції (31 жовтня 2016 року). – Київ-Санкт-Петербург-Відень, 2016. – С.10-12.

11. Токар, Я. І. Інструменти стимулювання розвитку підприємництва в гірських регіонах / Я. І. Токар, В. В. Гоблик, Т. Д. Щербан // Актуальні проблеми сучасної науки : збірник тез наукових робіт XIV Міжнародної науково-практичної конференції (29 листопада 2016). – Санкт-Петербург- Астана-Київ- Відень, 2016. – С.47-49.
12. Токар, Я. І. Проблеми та перспективи розвитку ринку праці в гірських населених пунктах / Я. І. Токар, В. В. Гоблик, Т. Д. Щербан // Глобальні проблеми економіки та фінансів : збірник тез наукових робіт VII міжнародної науково-практичної конференції (Київ-Прага-Відень 30 листопада 2016 року). – Київ-Прага-Відень, 2016. – С.28-30.